Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Liikennejaosto HE 146/2021 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle talousarvioksi vuodelle 2022

Väyläverkon kehittämis- ja kunnossapitohankkeet alueiden näkökulmasta sekä liikennepoliittisen selonteon tilanne 2022, Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto

Yleistä perusväylänpidon tasosta Pirkanmaalla

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää mielenkiinnostanne kuulla alueen asiantuntijoita eduskunnan talousarvioesitykseen liittyen.

Talousarvioesityksen perusteella Pirkanmaalle jyvitetään perusväylänpidon rahoitusta vuodelle 2022 yhteensä 44,2 miljoonaa euroa, kun sitä tänä vuonna on osoitettu alun perin 45,9 miljoonaa euroa ja kaikki lisärahoitukset mukaan lukien yhteensä 53,1 miljoonaa euroa. Näissä Pirkanmaan osuuksissa on huomioitu vuodelta 2022 tälle vuodelle siirretty 2,6 miljoonaa euroa.

Pirkanmaan perusväylänpidon rahoitus jakautuu pääpiirteissään seuraaviin yleisiin käyttökohteisin:

tuote	palvelu	palvelu €	tuote yht. €
	sähköenergia	1 800 000	
sähköenergia yhteensä			**1 800 000**
	talvihoito	7 431 050	
	sorateiden hoito	2 101 432	
	liikenneympäristön hoito	3 524 296	
	varusteiden ja laitteiden hoito	1 454 000	
	tieto, valvonta ja vahingonkorvaukset yms.	535 000	
hoito yhteensä			**15 045 778**
	päällysteiden korjaus	13 580 814	
	sorateiden korjaus	514 118	
	siltojen korjaus	4 200 000	
	varusteiden ja laitteiden korjaus	1 220 000	
	alueurakoiden korjaukset (esim. ojitus)	910 238	
korjaukset yhteensä			**20 425 170**
	parantamisinvestoinnit	5 102 000	
	suunnittelu	1 780 052	
parantaminen ja suunnittelu yhteensä			**6 882 052**
YHTEENSÄ			**44 153 000**

Kunnossapito

Yhteiskunnallisesti suurin väylänpitoon liittyvä huoli on tieverkon kasvava korjausvelka. JTS-suunnitelman lähivuosien rahoituskehykset ovat alhaisemmat mitä Liikenne12- suunnitelmassa on esitetty. Ensi vuodelle Pirkanmaalle osoitettu perusväylänpidon rahoitustaso laskee kuluvan vuoden tasosta. Pirkanmaalla rahoitus ei riitä vuotuisiin korjaustarpeisiin. Tieverkon kunto tulee heikkenemään ja korjausvelka kasvamaan.

Korjausvelan kasvu kulminoituu Pirkanmaalla päällysteiden kunnon heikkenemiseen varsinkin alemmalla tieverkolla. Riittävä rahoitustaso päällysteiden nykytason turvaamiseen eli korjausvelan kasvun pysäyttämiseen olisi Pirkanmaalla noin 25 miljoonaa euroa vuodessa, kun se muutama vuosi sitten oli vielä noin 20 miljoonaa euroa. Tieverkon rappeutuminen kiihtyy koko ajan, mikäli siihen ei pystytä riittävästi rahoitusta osoittamaan. Vuonna 2022 päällysteiden korjaamiseen on käytettävissä vajaa 14 miljoonaa euroa. Vuodelta 2022 vuodelle 2021 siirretty 2,6 miljoonaa euroa kohdistui juuri päällysteiden korjauksiin. Nykytason säilyttäminen Pirkanmaan tieverkolla edellyttäisi vuosittain noin 350 kilometrin korjaamista. Vuonna 2022 päällystysmäärä Pirkanmaalla on noin 175 kilometriä ja vuonna 2021 se oli noin 240 kilometriä.

Pääteiden kunto saadaan pidettyä hallinnassa, joskin vuosittainen vaihtelu saattaa olla suurta. Vähäliikenteiselle verkolle joudutaan osoittamaan rahoitusta ainakin paikkauksiin, jotta lain edellyttämä palvelutaso saadaan turvattua. Paikkaustoiminta on kuitenkin ensiapua ja vähäliikenteisen verkon kunto tulee väistämättä heikkenemään. Alemmalla tieverkolla joudutaan jatkossakin turvautumaan päällysteiden purkamiseen sellaisillakin osuuksilla, joissa se ei käyttäjän ja tienpitäjän kustannukset huomioiden olisi liikennetaloudellisesti kannattavaa.

Siltojen kunto heikkenee Pirkanmaalla. Heikkokuntoisimmat sillat sijaitsevat vähäliikenteisemmällä verkolla ja niillä yleensä on kannattavinta ajaa sillat loppuun. Akuutin ongelman muodostavat korjausikään tulevat kevyen liikenteen alikulkusillat. Siltojen korjausta hidastaa korjaussuunnitteluosaamisen resurssivaje.

Sorateiden kuntoa pidetään yllä hoitotoimenpitein ja runkokelirikkokorjauksin, mutta niiden parantamiseen ei ole varaa. Varusteiden ja laitteiden, esimerkiksi kaiteiden, rumpujen ja valaistuksen palvelutasoa ei pystytä turvaamaan Väyläviraston ohjeiden mukaisella tasolla, sillä niiden uusimiseen ei ole osoitettu juurikaan rahoitusta.

Kehittäminen

Liikenne 12 -suunnitelman teemojen mukaisesti määriteltyihin perusväylänpidon parantamisinvestointeihin on varattu rahoitusta jo tulevalle vuodelle. Tällä rahoituksella on tarkoitus toteuttaa Väyläviraston alustavan investointiohjelman mukaisia perusväylänpidon pieniä investointeja. Rahoitustaso ei mahdollista muita alueella päätettäviä investointeja. Poikkeuksena käytännössä pakolliset suunnittelu ja pienet

liikenneturvallisuustoimenpiteet, esimerkiksi suojatiejärjestelyt, jotka toteutetaan korjaukseen osoitetulla rahoituksella.

Liikenne12 -suunnitelmassa esitettyjen tieverkon kehittämislinjausten toteuttamiseen Pirkanmaalla on hyvä suunnitelmavalmius ja investointiohjelmassa esitettyjä hankkeita pystytään aloittamaan nopeallakin aikataululla. Ensi vuoden talousarviossa ei ole esitetty tieverkon kehittämishankkeita Pirkanmaalle.

Pirkanmaalla vaikuttavin toteuttamista odottava liikenneinvestointi on valtatien 9 parantaminen Tampereen ja Oriveden välillä. Hanke voidaan toteuttaa vaiheittain ja ensimmäisessä vaiheessa toteuttamisvalmiudessa on välin Alasjärvi - Käpykangas parantaminen, kustannuksiltaan noin 95 miljoonaa euroa. Kyseisellä välillä on Suomen vilkkain kaksikaistainen maantieosuus. Väylä on myös kuljetusten runkoreitti ja vilkkaimmillaan sillä kulkee yli 1600 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Tieosuudella tapahtuu myös runsaasti vakavia onnettomuuksia. Hanke on liikennetaloudellisesti erittäin kannattava. Sujuvampi liikkuminen tarkoittaa päästöjen vähenemistä ja rakentamisen yhteydessä hoidetaan kuntoon myös muita ympäristöhaittoja, esimerkiksi meluongelmia.

Ylijohtaja Juha Sammallahti

Toiminnanohjauspäällikkö Janne Lintilä